

Komisja Historii Kobiet i Płci Kulturowej

Komitetu Nauk Historycznych PAN

Zespół Badawczy Historia Kobiet Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego

i Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego

zapraszają do udziału w interdyscyplinarnej konferencji naukowej

pt.

HISTORIA ZDROWIA I CIAŁA W PERSPEKTYWIE PŁCI

OD ŚREDNIOWIECZA DO WSPÓŁCZESNOŚCI

Szczecin, 8–9 maja 2025 r.

Założenia programowe

Społeczno-kulturowa historia zdrowia jest dynamicznie rozwijającym się nurtem badawczym w ramach szerszej dyscypliny medycznej humanistyki (*medical humanities*). Bada ona kształtowanie się dyskursów medycznych, dyskursów o zdrowiu i chorobie, a także instytucje i ludzi oraz technologie i leki jako mające wymiar kulturowy i społeczny. Ten wymiar społeczno-kulturowy lecznictwa, medycyny i zdrowia ma również aspekt płci. Historycy i historyczki wskazują na jego rolę dla kształtowania się wiedzy o zdrowiu, przed wykształceniem się nowoczesnej medycyny będącej często domeną kobiet. Poddają analizie reżimy medykalizacji jako kontroli opartej na autorytecie wiedzy i (męskiego) eksperta. Sposoby w jaki komunikowana jest wiedza o zdrowiu, kuracjach i środkach leczniczych są także historycznie zmienne i upłciowione. Kategoria płci stosowana jest też w badaniach nad rozwojem instytucji i sieci społecznych związanych z lecznictwem. Ma znaczenie dla historii chorób, ich klasyfikacji, rozumienia przyczyn ich powstawania, a także dla postrzegania relacji choroby i biologicznego ciała kobiety i mężczyzny. W dyskursach o ciele znajdowała często swe źródło sama idea różnicy płci, stąd refleksja nad kulturową historią ciała ma fundamentalne znaczenie dla zrozumienia, jak wytwarzany był i jest dyskurs o istnieniu i różnicy płci. Postrzeganie biologicznego ciała ma charakter historycznie zmienny. W ostatnich dekadach badacze i badaczki poddają również krytycznej analizie konstrukty „zdrowego” czy „pięknego” ciała, wskazując na zakorzenienie

tych kategorii w kolonialnych i rasistowskich dyskursach, a także na wykluczanie osób z niepełnosprawnością i ich opiekunek(ów) ze sfery publicznej. Pod wpływem ruchów aktywistycznych w nurcie ciałapozytywności/ciałoneutralności (*body positivity / body neutrality*) czy ruchu wyzwolenia osób grubych (*fat liberation movement*), historyczki i historycy zwracają uwagę na wpływ medycznych i kulturowych norm dotyczących ciała na utrwalanie społecznych nierówności, w szczególności nierówności płciowych i rasowych.

Analizowane kwestie mają także znaczenie dla kształtowania się norm i regulacji prawnych oraz współczesnych dyskursów o prawie do zdrowia, poszanowania prywatności, prawach reprodukcyjnych i seksualnych. Krytyczna refleksja nad historycznym kształtowaniem się dyskursów o płci, zdrowiu i technologii wpisuje się w szerszą problematykę walki z nierównością płci i nierównościami społecznymi. Celem konferencji jest rozwój dyskusji na temat historii zdrowia i ciała z uwzględnieniem płci jako kategorii analitycznej. Chcemy zgromadzić badaczy i badaczki tej problematyki, by podjąć interdyscyplinarną i między epokową dyskusję na temat pytań badawczych, źródeł, teorii i podejść metodologicznych, które mogą być pomocne w odkrywaniu i rozumieniu historii ciała. Tematyka konferencji nie ogranicza się do historii ziem polskich.

Zapraszamy do nadsyłania propozycji referatów (streszczenie do 300 słów, imię i nazwisko autora/ów, afiliacja, biogram do 200 słów) lub sesji obejmujących 3-4 referaty w **terminie do 15 stycznia 2025 r.** na adres: historiazdrowiaiciala@gmail.com

Konferencja odbędzie się w Uniwersytecie Szczecińskim, Kampus Krakowska, ul. Krakowska 71-79 Szczecin. Nie przewiduje się opłaty konferencyjnej. Koszty dojazdu i noclegu uczestnicy pokrywają we własnym zakresie.

Planowana jest publikacja wybranych referatów w formie artykułów w czasopiśmie „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”, w tomie za 2026 rok.

Tematy, których mogą dotyczyć referaty i sesje:

- rola płci w dyskursach medycznych i o zdrowiu; kształtowanie wyobrażeń na temat płci poprzez dyskursy o zdrowiu i ciele
- rola płci w procesach wytwarzania wiedzy na temat zdrowia
- upłciowiony charakter zawodów, ról społecznych i instytucji związanych z lecznictwem, opieką nad osobami chorymi i umierającymi, tradycyjną i nowoczesną medycyną
- historyczne przemiany postrzegania zdrowego/chorego ciała

- historia aktywizmu związanego ze zdrowiem i płcią
- historia niepełnosprawności i upłciowionych struktur opieki nad osobami z niepełnosprawnością
- płeć a choroby (nowotwory, endometrioza, niepłodność itp.)
- upłciowienie kuracji, technologii leczenia i środków medycznych
- rola innych kategorii (takich jak etniczność, rasa, religia, klasa społeczna, miejsce zamieszkania, wiek), które w połączeniu z płcią kształtowały społeczno-kulturową historię zdrowia

Komitet Naukowy

dr hab. Katarzyna Sierakowska, prof. IH PAN

dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. US

dr hab. Ewelina Cała-Wacinkiewicz, prof. US

dr hab. Urszula Kicińska, prof. UKEN

dr hab. Natalia Jarska, prof. IH PAN

dr Anna Dobrowolska

Sekretarz: mgr Katarzyna Szarla